

Media-aandacht: Hulp of Hindernis?

Onderzoek naar de media-berichtgeving over Mauro Manuel

→ Introductie

De afgelopen week waren de media gevuld met Mauro. Hij werd het gezicht voor de alleenstaande minderjarige asielzoekers (ama's) in Nederland. De organisatie Defence for Children, die zich inzet voor de rechten van het kind, heeft hierbij actief de media gezocht om aandacht te vragen voor Mauro. Op deze manier probeerde zij de beslissing van Minister Leers te beïnvloeden. CDA-Kamerlid Sterk vroeg zich op Twitter echter af of dat wel een verstandige strategie is. Zij stelt dat er waarschijnlijk meer mogelijk was geweest zonder de media-aandacht. Defence for Children spreekt dit tegen. Volgens woordvoerdster Van Os is een mediacampagne het uiterste middel dat de organisatie inzet, als de andere lobbymogelijkheden zijn uitgeput. Hoe dit ook zij, de media-aandacht is gelukt, Mauro werd een week lang "Talk of the Town" in Nederland. In totaal publiceerden de Nederlandse media van 26 oktober tot en met 3 november ruim tweehonderd artikelen danwel items in televisieprogramma's over de zaak Mauro. De Nederlandse Nieuwsmonitor heeft onderzoek gedaan naar de aandacht voor Mauro in de Nederlandse media.

→ Nieuwsmedia en methode

Deze media-analyse is gebaseerd op een automatische- en een handmatige inhoudsanalyse. Voor alle analyses geldt dat we alle artikelen hebben meegenomen die minstens een keer de naam Mauro bevatten. Zie voor de beschrijving van de methodes die we hanteren http://nieuwsmonitor.net/p/4/Methoden_van_onderzoek.

→ Conclusies

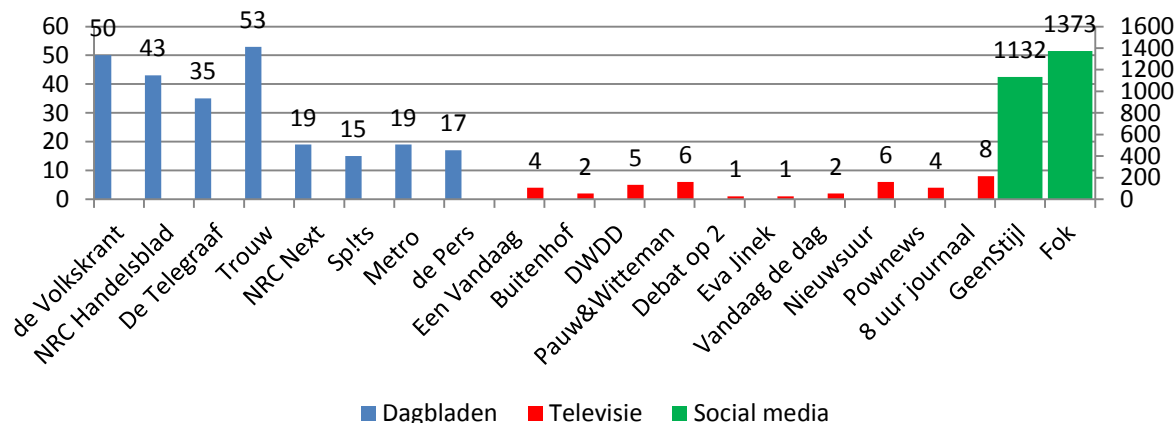
De afgelopen week stond Mauro centraal in de Nederlandse berichtgeving. Een ware campagne kwam op gang om Mauro in Nederland te laten blijven. Deels met succes, vooralsnog hoeft hij niet naar Angola, maar wat de toekomst brengt op dit punt is nog allerm minst zeker. Hierop konden de Nederlandse media geen antwoord bieden. Wel laat de hoeveelheid aandacht zien dat de strategie van de organisatie Defence for Children om media-aandacht te vragen voor Mauro heeft gewerkt. Of er meer mogelijk was geweest zonder die aandacht, zoals CDA-Kamerlid Sterk suggereerde in haar Tweet is niet te zeggen. Of er bij een volgende 'Mauro' wederom een mediahype zal ontstaan is ook niet te voorspellen. Feit is wel dat de problematiek op de agenda is gezet, dat er een oplossing is gevonden voor Mauro, zij het geen definitieve, en dat de complexiteit van de gedoogconstructie in Nederland eens te meer duidelijk is geworden. Op 26 oktober jl schreef Derk Stokmans in *NRC Handelsblad* een artikel met de kop "Niet alleen Mauro, ook Leers verliest." Deze woorden blijken achteraf profetische van aard. In de laatste peiling verliest het CDA meer aanhang door deze affaire.

→ Aandacht voor Mauro

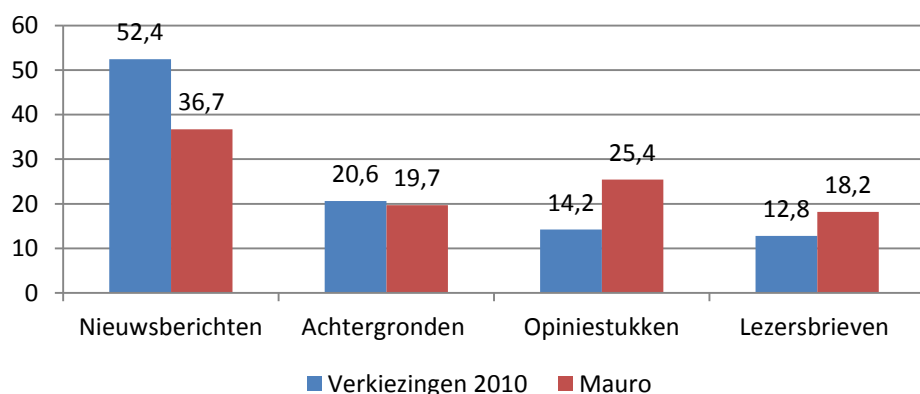
In onderstaand figuur geven we een overzicht van de hoeveelheid aandacht voor Mauro in de verschillende media. Op de linker as de hoeveelheden zoals gevonden in de dagbladen en in de televisieprogramma's. Op de rechter as de hoeveelheden items zoals gevonden op de social media.

Figuur 1. Aandacht voor Mauro in de verschillende media

We zien dat van de dagbladen de meeste artikelen te vinden zijn in Trouw, gevolgd door de Volkskrant. In NRC Next vinden we evenveel artikelen als in de gratis dagbladen. Opvallend aan de berichtgeving is een sterke focus op opinievorming. In de dagbladen bestaat ruim een kwart van het nieuws uit opiniestukken van experts, politici of de redactie zelf. Daarnaast wordt het nieuws voor bijna 20% gevormd door lezersbrieven. In vergelijking met de afgelopen verkiezingscampagne is dit een aanzienlijk verschil.

Figuur 2. Verschillende soorten nieuws in de dagbladen

Naast de berichtgeving over Mauro in het NOS journaal en bij Nieuwsuur zien we opvallend veel nieuws bij Pauw en Witteman. Maar liefst 6 maal gaat het gesprek over Mauro. Vanaf het moment dat minister Leers besluit geen vergunning te geven, op 26 oktober, besteedt het programma iedere uitzending aan de jonge Angolees.

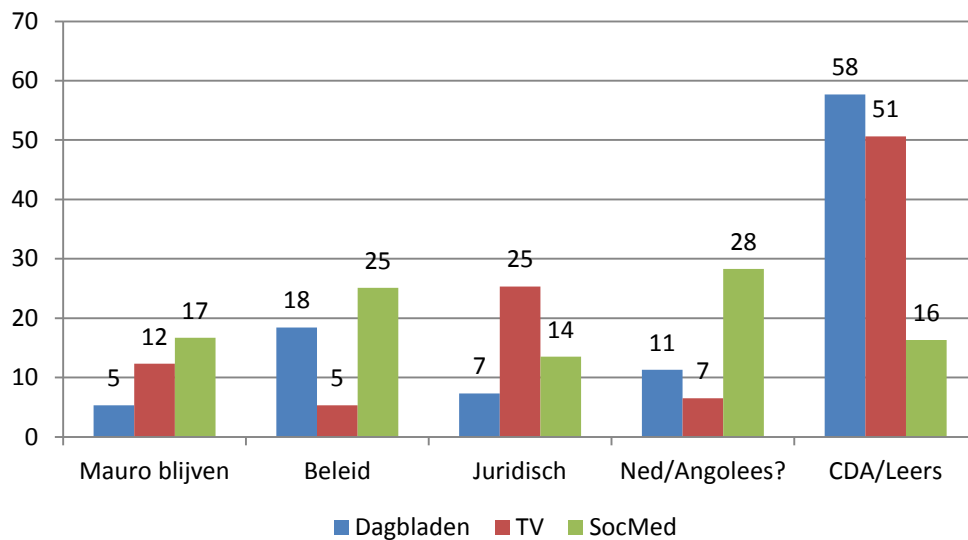
→ Thema's in het nieuws

Uit een automatische inhoudsanalyse¹ komt naar voren dat er vijf verschillende perspectieven te vinden zijn in de berichtgeving: 1. De vraag of Mauro moet blijven; 2. Het beleid van de regering ten aanzien van vreemdelingen en met name kinderen; 3. Het juridische kader waabinnen het beleid zich afspeelt; 4. De vraag of Mauro geïntegreerd is in Nederland danwel de moeite die hij zal hebben in Angola; en 5. De positie van minister Leers binnen het CDA en binnen de (gedoog)coalitie.

¹ Zie voor een beschrijving van de methode: http://nieuwsmonitor.net/p/4/Methoden_van_onderzoek

De verschillende media leggen in de berichtgeving verschillende accenten. We zien dat de dagbladen zich vooral richten op de strijd binnen het CDA en de problemen rondom minister Leers. Ook het beleid rondom de uitzetting van minderjarige asielzoekers komt in de dagbladen veel aan de orde. Op televisie vormen de problemen binnen het CDA het belangrijkste perspectief. Daarnaast komt het juridische kader waarbinnen de zaak zich afspeelt veelvuldig terug op televisie. De internetters maken zich minder druk om dit aspect van de zaak. Ook hebben zij weinig oog voor de problemen binnen het CDA. Zij richten zich op de persoonlijke omstandigheden van Mauro en de vraag of hij geïntegreerd is in Nederland en hoe hij zou moeten aarden in Angola.

Figuur 3. Thema's in de berichtgeving over Mauro in de verschillende media

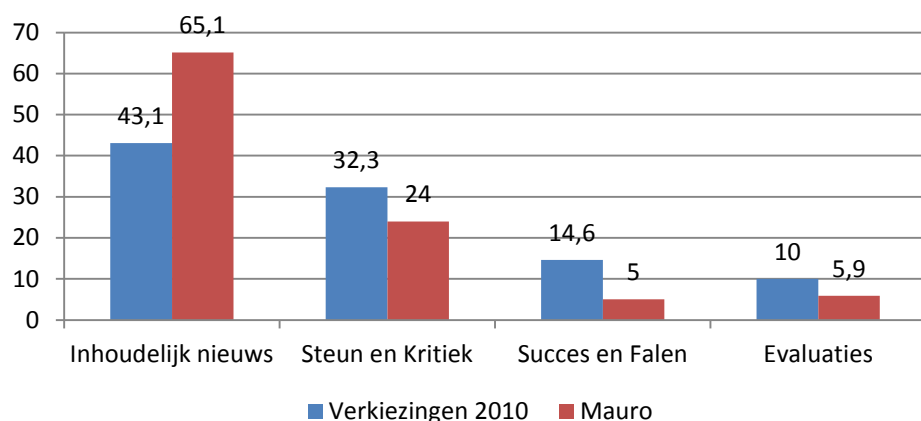

→ Hoe hebben de dagbladen over Mauro bericht?

In (politieke) berichtgeving zijn verschillende vormen van nieuws die van belang kunnen zijn voor de betrokkenen. We onderscheiden inhoudelijk nieuws, conflictnieuws en nieuws over het succes danwel het falen van de betrokkenen. Bij het **inhoudelijke nieuws** gaat het over de standpunten van de betrokkenen in de berichtgeving. Op deze manier kunnen politieke partijen hun voorkeuren voor beleid weergeven. In het geval van Mauro gaat het met name over nieuws over standpunten rondom de uitzetting van Mauro met de bijbehorende inhoudelijke argumenten. **Conflictnieuws** gaat over wie een ander steunt of bekritiseert. Dit soort media-aandacht voor conflict heeft een tweezijdig karakter, want het is voor politieke partijen zowel gewenst als ongewenst. In positieve zin zorgt veel kritiek van een politieke tegenstander ervoor dat een partij zich kan profileren. Ze krijgen op deze manier een platform om zich te verdedigen en zo hun zienswijze uiteen te zetten. **Interne steun en kritiek** is een specifieke vorm van steun en kritiek en komt uit de eigen gelederen. Voor een politieke partij is interne kritiek een groot probleem in de jacht op de gunst van de kiezer. Wanneer de gelederen niet gesloten zijn, zullen kiezers minder snel geneigd zijn op de partij te stemmen. **Wedstrijdnieuws** – ook wel horse race nieuws - gaat typisch over succes en falen van politieke partijen en politici. Een kop als ‘Niet alleen Mauro, ook Leers verliest’ uit NRC Handelsblad van 26 oktober 2011 is een voorbeeld van een dergelijke vorm van nieuws.

In vergelijking met de afgelopen verkiezingscampagne zien we dat de discussie rondom Mauro heel inhoudelijk is geweest in de berichtgeving. Bijna tweederde van het nieuws gaat over de inhoudelijke kant van de zaak. Hierbij moet worden gezegd dat steun voor Mauro in dit onderzoek is meegenomen als steun voor zijn ‘zaak’ en dus inhoudelijk niet en niet als steun zoals omschreven in de vorm van steun en kritiek op personen.

Figuur 4. Soorten nieuws in de verschillende dagbladen

De steun en kritiek naar de hoofdrolspelers beslaat nog geen kwart van het nieuws, waar het in de afgelopen campagne nog eenderde van het nieuws bedroeg. In de berichtgeving kiezen de politieke tegenstanders vooral voor de inhoudelijke argumenten om de minister te overtuigen om Mauro te laten blijven. De evaluaties, afkomstig van de dagbladen zelf, vormen in het nieuws over Mauro ook een kleiner deel van de berichtgeving dan in de laatste politieke campagne. Ditzelfde geldt in sterke mate ook voor het nieuws over succes en falen van de betrokkenen.

→ Nieuws over steun en kritiek

Normaal gesproken is conflictnieuws niet slecht voor een partij. Immers, op deze manier kan men zich ook duidelijk profileren ten opzichte van andere partijen. Echter, het steun en conflictnieuws in de zaak Mauro concentreert zich vooral op het CDA en de verantwoordelijke CDA minister (zie tabel 1). In de berichtgeving zien we dat andere politieke partijen zich licht positief uitlaten over de partij. Hierbij gaat het vooral om VVD en PVV politici die hun steun betuigen aan minister Leers. De burgers zijn licht negatief over het CDA en de redacties van de dagbladen zijn ronduit negatief over de partij. In 43 statements met een gemiddelde richting van -0,8 laten zij hun ongenoegen over de partij blijken. Dit gebeurt het sterkst in De Pers, gevolgd door De Telegraaf en Trouw (niet in de tabel).

Tabel 1. Steun en kritiek op het CDA

	aantal	richting
Media	43	-0,8
Burgers	16	-0,13
Politiek	26	0,23
CDA-ers	122	-0,5
Totaal	207	-0,4

Naast deze eigen mening die de dagbladen laten doorschemeren, zien we ook dat zij zich sterk richten op de interne strijd binnen het CDA. Veruit de meeste uitspraken komen uit CDA gelederen en de toon van deze statements is negatief. De gelederen zijn, afgaande op de berichtgeving, allermindst gesloten bij de ChristenDemocraten. Voor een partij die de gunst van de kiezers wil krijgen, een probleem.